

EUROPEISKA KOMMISSIONEN

Bryssel den 18.08.2016
C(2016) 5428 final

Talman Urban Ahlin
Sveriges riksdag
SE – 100 12 STOCKHOLM

Herr talman,

kommissionen vill tacka riksdagen för dess motiverade yttrande om kommissionens förslag till Europaparlamentets och rådets förordning om samarbete mellan de nationella myndigheter som ansvarar för genomdrivandet av konsumentskyddslagstiftningen {COM(2016) 283 final}.

I enlighet med artikel 114.3 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) syftar förslaget till en hög konsumentskyddsnivå. Hänsyn tas till utvecklingen på konsumentmarknaderna bl.a. i fråga om digitalisering och globalisering av affärsverksamheten, och förslaget torde bidra avsevärt till målet att bygga upp en digital inre marknad, vilket har stor betydelse för EU:s ekonomiska tillväxt.

Det gränsöverskridande genomdrivandet av konsumentlagstiftningen måste bli smidigare och effektivare och kunna hantera problem på digitala marknader som inte är uppdelade efter nationsgränser. Graden av efterlevnad är låg: enligt kommissionens skattningar, som bygger på resultat från tillsynsmyndigheterna, åsidosätter 37 % av näringsidkarna på viktiga konsumentmarknader på nätet EU:s konsumentlagstiftning, vilket medför merkostnader på 770 miljoner euro om året för konsumenterna¹. Kommissionen sätter därför stort värde på riksdagens stöd för förslaget. Sverige har alltid legat i framkant på konsumentskyddsområdet och det svenska stödet har därför strategisk betydelse.

Kommissionen tar ytterst allvarligt på riksdagens åsikt att de nya befogenheter som myndigheterna ska få enligt förslaget, liksom det nya förfarande som kommissionen kan använda för gemensamma insatser mot utbredda överträdelser med en unionsdimension, inte bör överskrida vad som krävs för att nå förslagets mål.

¹ Enligt konsekvensbedömningen som åtföljer förslaget till förordning om konsumentskyddssamarbete, SWD(2016) 164 final, 25.5.2016:
http://ec.europa.eu/consumers/consumer_rights/unfair-trade/docs/cpc-revision-proposal-impact-assessment_en.pdf

Det bör först och främst framhållas att de föreslagna åtgärderna bara avser situationer med en gränsöverskridande dimension som medlemsstaterna inte kan hantera på egen hand. Därför har kommissionen noga granskat förslaget och den åtföljande konsekvensbedömningen för att förvissa sig om att det är helt förenligt med subsidiaritets- och proportionalitetsprinciperna. Förslaget bygger på den befintliga ramen, som infördes 2004 för att avhjälpa begränsningarna i de nationella befogenheterna och skapa möjligheter för nationella myndigheter att samarbeta och angripa konkreta problem så att konsumenter och näringsidkare verkligen kan dra nytta av den inre marknaden. Nyheterna i detta förslag omfattar endast de centrala inslag som krävs för att modernisera samarbetet och anpassa det till de digitala marknaderna, eftersom översynen av förordningen också är ett viktigt initiativ för den digitala inre marknaden.

Förslaget påverkar inte medlemsstaternas frihet att välja det tillsynssystem som de finner lämpligt. Det följer den grundläggande principen i den nuvarande förordningen som säkerställer att de behöriga myndigheternas minimibefogenheter överensstämmer med de nationella konstitutionerna. Det är och förblir medlemsstaternas sak att se till att dessa befogenheter utövas i fullständig överensstämmelse med de grundläggande rättigheterna, särskilt näringsfriheten. Denna rätt hindrar inte medlemsstaterna från att vidta tillsynsåtgärder för att hindra olagliga affärsmetoder på deras territorium eller på unionens territorium. Proportionalitets- och nödvändighetsprinciperna ligger redan nu till grund för alla förvaltningsåtgärder mot sådana illegala metoder inom ramen för förordningen, och förslaget ändrar inte på detta. Medlemsstaterna har också fortsättningsvis möjlighet att välja huruvida deras myndigheter ska utöva sina nya befogenheter direkt på eget ansvar eller efter hänvändelse till domstol, beroende på nationell praxis och de nationella systemens särdrag.

Förslaget att kommissionen ska avgöra huruvida förutsättningar föreligger för att genomföra en insats mot utbredda överträdelser med en unionsdimension är en praktisk lösning på unionsnivå, eftersom kommissionen är väl lämpad att snabbt, effektivt och enhetligt kontrollera fakta som rör de flesta eller alla medlemsstater. Det är också den mest resurseffektiva lösningen, eftersom medlemsstaterna slipper göra denna bedömning som istället sker centralt. Slutsatsen att förutsättningar föreligger föregriper inte resultatet av den insats som medlemsstaterna måste genomföra på ett samordnat sätt. Enligt förslaget är det de nationella myndigheternas sak att utreda och bedöma om en gränsöverskridande överträdelse har ägt rum och besluta om lämpligt förfarings sätt i det enskilda fallet. Förslaget garanterar att kommissionen kan bistå medlemsstaternas myndigheter med ett effektivt unionsomfattande förfarande så att de kan fullgöra sin skyldighet enligt artikel 291.1 i EUF-fördraget att korrekt genomföra unionslagstiftningen och åtgärda allvarliga överträdelser av denna lagstiftning som omfattar flera länder. I sådana fall måste överträdelsernas gränsöverskridande karaktär beaktas.

Att se till att fakta och eventuella överträdelser av unionslagstiftningen snabbt förs till de nationella myndigheternas kännedom påverkar inte de nationella myndigheternas oberoende, och bedömningen av huruvida en metod utgör en överträdelse kvarstår helt i deras händer. Genom att formellt underrätta medlemsstaterna om sådana förhållanden fullgör kommissionen enbart sin skyldighet enligt artikel 17 i fördraget om Europeiska unionen, nämligen att säkerställa tillämpningen av fördragen och av de åtgärder som antagits med

tillämpning av fördragen, och bidrar på så sätt till skyddet av konsumenternas ekonomiska intressen i enlighet med artikel 169 i EUF-fördraget och artikel 38 i stadgan om de grundläggande rättigheterna.

I bilagan finns några ytterligare förtydliganden om förslaget.

Kommissionen hoppas att dessa förtydliganden utgör svar på riksdagens frågor och ser fram emot att fortsätta den politiska dialogen framöver.

Med vänlig hälsning

A handwritten signature in black ink, appearing to read 'Carlos Moedas', with a stylized flourish at the end.

*Carlos Moedas
Ledamot av kommissionen*

BILAGA

Kommissionen har beaktat alla de frågor som riksdagen nämner i sitt yttrande och lämnar följande förtydliganden.

Genomdrivandet av konsumentlagstiftningen i EU saknar den gemensamma grund som behövs för att hantera dagens tekniska utmaningar. Enligt förslaget ska medlemsstaterna förse de behöriga myndigheterna med den minimiuppsättning befogenheter de behöver för att samarbeta snabbare och effektivare mot olagliga metoder, särskilt på nätet. En anpassning av myndigheternas minimibefogenheter är något som inte kan uppnås genom individuella åtgärder på nationell nivå utan måste göras på unionsnivå, så att myndigheterna kan samarbeta på grundval av befogenheter som är enhetliga och förenliga med varandra. Utan denna gemensamma grund kan oseriösa näringsidkare utnyttja kryphål genom att flytta till medlemsstater vars myndigheter inte står rustade att ta itu med olagliga metoder.

Den föreslagna befogenheten att blockera eller stänga en webbplats är en utökning av befogenheten att stoppa överträdelser i den digitala miljön som är nödvändig för att effektivt åtgärda olagliga metoder på nätet som vållar allvarlig konsumentskada, t.ex. att lura in konsumenter i långvariga, kostsamma abonnemang eller underlåta att leverera köpta varor. Den här befogenheten innebär inte att material raderas, bara att det inte kan nå av allmänheten i situationer där det är nödvändigt och proportionerligt för att hindra olagliga metoder från att åsamka konsumenterna ytterligare skada och där mindre tvingande åtgärder inte skulle tjäna syftet (t.ex. om näringsidkaren håller sig undan och inte samarbetar med myndigheterna). Om näringsidkaren är samarbetsvillig och vill avhjälpa överträdelsen, är naturligtvis sådana åtgärder inte nödvändiga och bör inte tillgripas.

Den föreslagna befogenheten att köpa varor eller tjänster med dold identitet är nödvändig för att tillsynsmyndigheterna ska kunna inhämta bevis på att näringsidkaren inte iakttar de konsumenträttigheter som gäller före eller efter köp. Näringsidkare lockar ofta konsumenter med iögonenfallande erbjudanden på sina webbplatser, men när konsumenterna har beställt tar näringsidkaren ut omotiverade avgifter eller åsidosätter ångerrätten. I enlighet med skyddsåtgärderna i nationell processrätt kommer denna befogenhet också att användas endast när det är nödvändigt, proportionerligt och motiverat, t.ex. när bevis på överträdelse av ångerrätten inte kan inhämtas på mindre tvingande sätt såsom genom ett provköp eller en begäran om information.

Befogenheten att besluta om gottgörelse till konsumenterna eller återbetalning av vinst är en förutsättning för att råda bot på den skada som vållats genom gränsöverskridande överträdelser, för att återställa lika spelregler på en marknad som snedvridits genom otillbörliga vinster och för att avskräcka näringsidkare som bedriver gränsöverskridande verksamhet från att begå eller återfalla i gränsöverskridande överträdelser. Detta gäller särskilt när överträdelsen leder till en förhållandevis liten skada för enskilda konsumenter medan den totala skadan för konsumenterna är betydande. I sådana fall krävs offentliga genomdrivandeåtgärder, eftersom många konsumenter inte skulle inleda en process för sådan gottgörelse, särskilt inte i ett mål med gränsöverskridande inslag.